

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1297135/4

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אברהם שינדלר, הרב מימון נהרי, הרב ציון לודאילוז

המערער: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד ג'רמי שטרן)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד משה יעקב קרו)

הנדון: גבולותיו של 'סעד זמני דחוף' בעניין מזונות הניתן בבית הדין למרות קביעתו כי אינו מוסמך לדון במזונות הקבועים

פסק דין

לפנינו ערעור האב (להלן: המערער) על החלטתו של בית הדין האזורי ירושלים מיום י"ד בסיוון התשפ"א (25.5.21) שבמסגרתה חויב במזונות זמניים של ארבעת ילדיו הקטינים לפרקי זמן של חצי שנה (מתחדשים ומתמשכים). עילת הערעור המרכזית היא טענה להיעדר הסמכות של בית הדין ליתן החלטה זו, ובפרט לאור היותה מתמשכת ללא קציבת זמן, עד שייקבעו מזונות קבועים.

לאחר שמיעת באי כוח הצדדים ולאחר העיון בהחלטת בית הדין – מושא הערעור ובהחלטת בית הדין הגדול מהערעור הקודם, בית הדין מקבל את הערעור והחלטת בית הדין האזורי, מושא הערעור, מבוטלת בחלקה מהנימוקים המבוארים להלן.

ההחלטה נשואת הערעור קובעת שני דברים: האחד, שאין לבית הדין סמכות לדון ולהכריע במזונות הקבועים; השני, חיוב במזונות זמניים לתקופה של חצי שנה, שיתמשכו לחצי שנה נוספת, וכן הלאה על זה הדרך (כל זמן שהמשיבה לא תגיש תביעת למזונות לבית המשפט לענייני משפחה).

וזו לשון ההחלטה הרלוונטית:

בית הדין מכריע כי הסמכות לפסיקת מזונות קבועים בעבור הילדים אינה בידי בית הדין הרבני.

אולם, בשונה מפרשנות בא כוח האיש, פשוט שכל עוד לא הוגשה תביעת מזונות בערכאה המוסמכת בית הדין הרבני מוסמך לפסוק מזונות זמניים לקטינים (אלא שיש לחדש את הפסיקה פעם בחצי שנה, שכן במזונות זמניים עסקינן).

החלטה זו של בית הדין האזורי באה בהמשך להחלטת בית הדין הגדול מיום י"ז באייר התשפ"א (29.4.21), שניתנה בעקבות ערעור קודם, שנסב על שאלת הסמכות של בית הדין לדון במזונות הקטינים. וזו לשון החלק הרלוונטי בהחלטה הנ"ל:

[...] פסיקת בית הדין נשואת הערעור בעניין המזונות (וכך גם החלטתו מתאריך ב' בניסן התשפ"א – 15.3.21 שניתנה לאחר מכן) יכולה להינתן רק כסעד זמני המוגבל לזמן מינימלי, לצורך הגשת תביעה בערכאה המוסמכת או למתן החלטה בשאלת הסמכות למזונות קבועים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אשר על כן, בטרם שימשיך בית הדין האזורי לדון במזונות הקטינים [...] עליו ליתן החלטה מקדמית בשאלת הסמכות למזונות קבועים, לאחר שיתאפשר לצדדים להשמיע את טיעוניהם בעניין זה בדיון בעל פה או בטיעונים בכתב, לפי שיקול דעתו של בית הדין האזורי.

בהתאם להחלטה זו, הכריע בית הדין האזורי בשאלת הסמכות, קבע שאין לבית הדין סמכות וניגש לפסוק מזונות זמניים עד להגשת תביעה לבית המשפט למזונות קבועים, ואכן, כסעד זמני בלבד בית הדין היה מוסמך לפסוק מזונות זמניים. אולם, כאמור, מדובר בסעד זמני בלבד, ורק לצורך הגשת תביעה למזונות קבועים בערכאה המוסמכת (שלאור הכרעתו שלו עצמו היא בית המשפט לענייני משפחה), ששם ייפסקו גם מזונות למפרע.

הואיל וכך, בית הדין האזורי לא היה מוסמך ליתן סעד זמני זה מעבר לזמן הסביר שיאפשר לאם – המשיבה להגיש תביעה בבית המשפט. זמן סביר זה הוא בוודאי לא חצי שנה, ומכל שכן שהוא לא חצי שנה שמתמשכת לעוד חצי, ועוד חצי, וכך להפוך את ה'זמני' לקבוע, עד גיל שמונה עשרה, ושלא כדין.

אומנם יש לנו יסוד להניח שהמשיבה לא פנתה לבית המשפט מאחר שהייתה סבורה שיש לה מניעה הלכתית לפנות לבית המשפט. אבל, כמובן, נוכח סירובו של המערער להתדיין בבית הדין, הנחה זו – בטעות יסודה, והיא רשאית לכל הדעות לפנות לבית המשפט, וכפי שהובהר לה בדיון, ומכל מקום סיבה זו לא יכולה להעניק לבית הדין הממלכתי סמכות לדון כשכל סמכותו לדון יונקת מהחוק.

המשיבה נימקה את העובדה שלא פנתה לבית המשפט בנימוק נוסף, שאין לה כסף לשלם להליך נוסף או למייצג חדש, וכמובן גם סיבה שכזו לא יכולה להעניק סמכות לבית הדין לדון במה שאין לו סמכות חוקית.

מסקנות והוראות

בהתאם לאמור, ומשיקולי הצדק, בית הדין קובע כלהלן:

א. הערעור מתקבל. בית הדין אינו מוסמך לפסוק מזונות זמניים מעבר לחצי השנה הראשונה שנפסקה.

ונוסיף גם את זאת: אף שהיה מקום, בהתאם לאמור, לצמצם גם את חצי השנה לפרק זמן קצר יותר, בהתחשב בטעותה של המשיבה, בנסיבותיה, משיקולי הצדק ומתוך דאגה לכלכלת הקטינים, בית הדין משאיר את הפסיקה על חצי השנה הראשונה במקומה. מההחלטה נשואת הערעור לא ברור מתי מסתיימת חצי שנה זו. בית הדין האזורי יבהיר, לבקשת הצדדים, מתי היא מסתיימת.

ב. דמי הערבות שהפקיד המערער יוחזרו לו בהתאם לנהלים.

ג. בית הדין סוגר את התיק.

ד. פסק הדין ניתן לפרסום לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום א' בסיוון התשפ"ב (31.5.2022).

הרב ציון לודאילוז

הרב מימון נהרי

הרב אברהם שינדלר

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה